

eller tilstande, der må ligestilles dermed, eller åndssvagthed i højere grad. Hertil knytter § 18 dog den regel, at beruselse ikke udelukker anvendelse af straf, medmindre gerningsmanden har handlet uden bevidsthed.

Til disse egentlige utilregnelighedsregler føjer § 17 bestemmelser, der giver mulighed for en strafferetlig særbedømmelse af visse varigere tilstande af mangelfuld udvikling, svækkelse eller forstyrrelse af sjælsvevnerne, herunder seksuel abnormitet. Personer, der er omfattet af denne beskrivelse, er ikke uden videre straffri. Afgørende er, om de kan anses for egnet til påvirkning gennem straf.

Frifindes en tiltalt i medfør af § 16, eller findes straf uanvendelig efter § 17, kan retten i medfør af straffelovens § 68 (den tidligere § 70) træffe bestemmelse om anvendelse af andre foranstaltninger, der findes formålstjenlige for at forebygge yderligere lovovertrædelser. Af de mere indgribende foranstaltninger kan nævnes anbringelse i et sindssygehospital, en åndssvageanstalt eller anden kur- eller plejeanstalt.

I lovforslaget om de strafferetlige særforanstaltninger m. m. var bestemmelsen vedrørende sindssyge og åndssvage i overensstemmelse med straffelovrådets betænkning udformet således, at straffriheden knyttedes til tilstedeværelsen af den pågældende tilstand, uden at der som efter gældende ret stilledes krav om utilregnelighed hos gerningsmanden. Under folketingets behandling af lovforslaget blev der fra flere sider ytret betænkelighed ved dette forslag, ligesom der i de høringssvar, som justitsministeriet modtog om lovforslaget, blev udtrykt ønske om bevarelse af tilregnelighedskriteriet. Det fremhævedes, at det ud fra retssikkerhedssynspunkter måtte forekomme betænkeligt, at den endelige afgørelse om straffrihed skulle træffes på grundlag af rent lægelige kriterier.

Under hensyn hertil er den foreslåede bestemmelse om strafansvaret for personer, der på gerningstiden var sindssyge, åndssvage i højere grad eller befandt sig i en tilstand, der må ligestilles med sindssygdøm, udformet således, at tilregnelighedskriteriet bevares.

Efter bevarelsen af tilregnelighedskriteriet vil bøde kunne anvendes over for sindssyge m. v., medmindre den pågældende findes utilregnelig. En særregel om adgang til idømmelse af bøde svarende til bestemmelsen herom i lovforslaget om de strafferetlige særforanstaltninger er derfor ikke påkrævet, og bestemmelsen er ikke medtaget i lovforslaget.

Den i lovforslaget om de strafferetlige særforanstaltninger m. m. indeholdte særregel om forbigående sindssygdøm, der er hidført ved indtagelse af

rusmidler, bør efter justitsministeriets opfattelse bevares. Som modifikation til reglen om tilregnelighed i forslaget § 16, stk. 1, 1. pkt., foreslås derfor i stk. 1, 2. pkt. indsat en bestemmelse, hvorefter der, når særlige omstændigheder taler derfor, kan pålægges straf, når den sindssygelige tilstand er fremkaldt ved indtagelse af rusmidler. Reglen tænkes især anvendt i tilfælde, hvor tiltalte tidligere har været i en lignende tilstand, og hvor det derfor kan bebrejdes ham, at han påny har indladt sig på spiritusnydelse eller indtagelse af andre rusmidler. En tilsvarende bestemmelse er foreslået af straffelovrådet, jfr. betænkningen om de strafferetlige særforanstaltninger (667/72) s. 41-49, 138 og 142-143.

For så vidt angår personer, der har handlet i en tilstand af åndssvagthed i lettere grad eller i en tilstand, som ganske må ligestilles med åndssvagthed, foreslås en fakultativ regel om straffrihed, således at domstolene har mulighed for at pålægge straf, når særlige omstændigheder taler derfor. En tilsvarende bestemmelse var indeholdt i lovforslaget om de strafferetlige særforanstaltninger og i straffelovrådets lovudkast.

Den gældende bestemmelse i § 17 foreslås erstatet af en regel (forslagets § 69), hvorefter retten, hvis gerningsmanden ved den strafbare handlingsforetagelse befandt sig i en tilstand, der var betinget af mangelfuld udvikling, svækkelse eller forstyrrelse af de psykiske funktioner, og som ikke var af den i § 16 nævnte beskaffenhed, kan idømme foranstaltninger efter § 68, stk. 1, i stedet for straf, såfremt det findes formålstjenligt. Retten skal, hvis der bliver tale om frihedsberøvende foranstaltninger, fastsætte en længstetid herfor. Tilsvarende forslag var indeholdt i lovforslaget om de strafferetlige særforanstaltninger og i straffelovrådets udkast.

Til nr. 5.

Dømmes en prøvelsladt person for nyt strafbart forhold begået i prøvetiden, træffes afgørelsen vedrørende reststraffen af domstolene efter straffelovens § 40, stk. 1. Har den prøvelsladte begået nyt strafbart forhold i prøvetiden uden at der rejses tiltale herfor, træffes afgørelsen vedrørende virkningerne af den begåede vilkårsovertrædelse, uanset om tiltalefråfald meddeles i Danmark eller et andet land, derimod af justitsministeren efter § 40, stk. 3. Det samme gælder efter stk. 2 med hensyn til andre vilkårsovertrædelser end nyt strafbart forhold.

Ved den foreslåede tilføjelse til § 40, stk. 3, præciseres det, at justitsministerens kompetence efter § 40, stk. 2, jfr. stk. 3, også omfatter tilfælde, hvor den prøvelsladte i udlandet dømmes for strafbart forhold i prøvetiden.